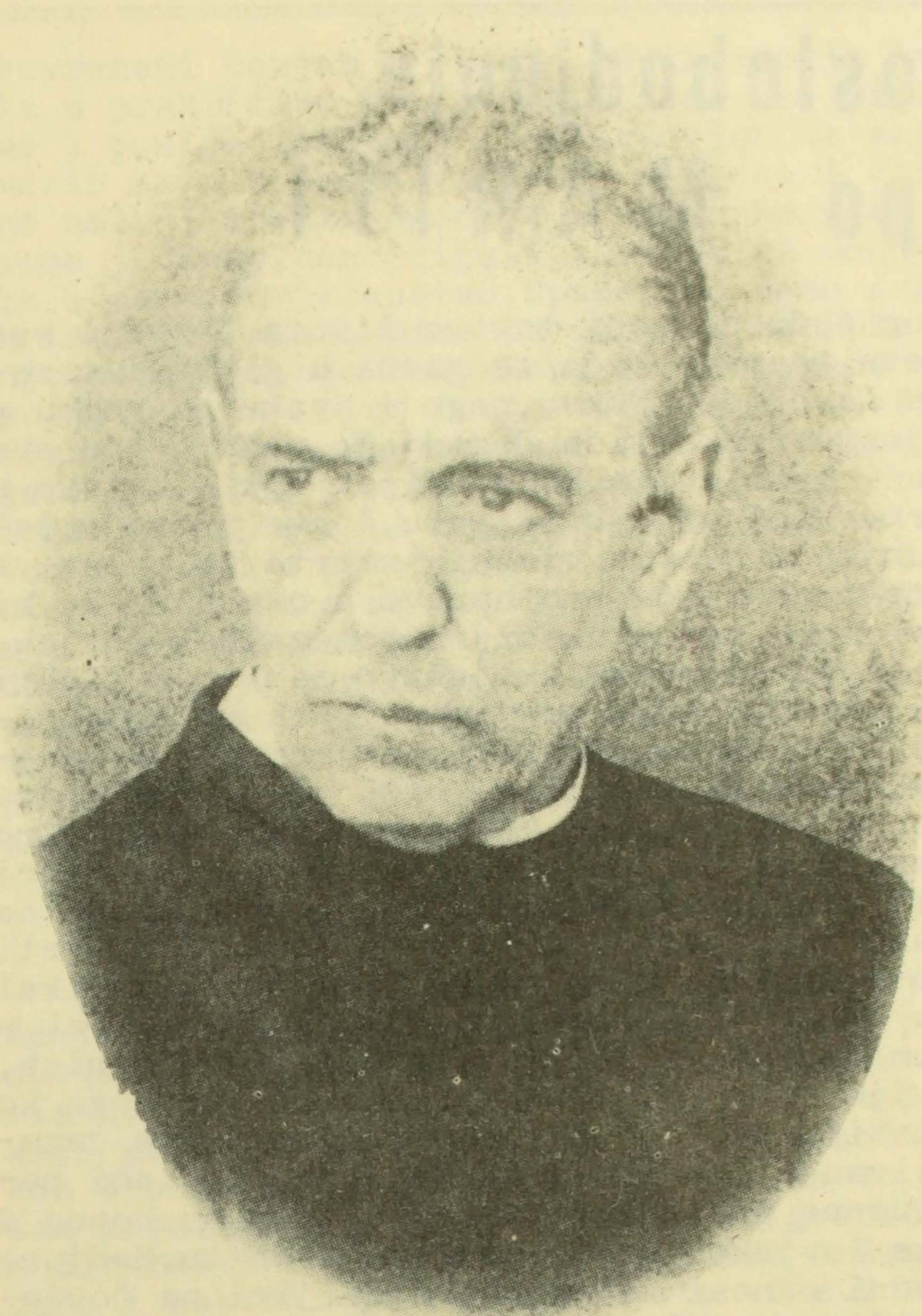

Mons **M. Z. VEKANOVIĆ**

BLAGOSIVLJA KAMEN

TEMELJAC. 30. VIII. 1981.

BLAŠKO RAJIĆ

KOMEMORATIVNI DANI U SUBOTICI

14 - 17. kolovoza 1981.

Rijetko kada se u jednoj godini sakupi odjenom toliko značajnih godišnjica kao što je to ove godine. Zato su komemorativni dani bili sjećanje na godišnjice:

70. obljetnica Dužijance (1911-1981.);

30. obljetnica smrti Blaška Rajića (1878-1951.);

60. obljetnica smrti bunjevačkog hrvatskog pjesnika svećenika Ante Evetovića Miro ljuba (1862-1921.g.);

40. obljetnica smrti šokačkog hrvatskoga pjesnika Stipe Bešlina (1920-1941.g.).

BACKO KLASJE

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST

oslobodjenje po MARIJI

Bog čudesno vodi tokove života Crkve i svijeta, ne samo kada se gleda u glavnim crtama na cijelu Crkvu, nego i svaku pojedinu u mjestu. Isprepliće događaje, pače uračunavajući i sile Zla, koje uvijek djeluju, kako u Crkvi još više u svijetu, i sve privodi ispunjenju svojih vječnih nacрта. Ne možemo s oteti dojmu, da smo upravo u ove dane i mi svjedoci takovih Božjih poteza. Dok čovjek, koji je računao isključivo na svoje vlastite sile na svim poljima života od ekonomije do duševnog zdravlja pojedinaca i naroda, sve više zalazi u krizu veoma korjenitu dotle Bog čovjeku ide sve više u susret na različite načine, a osobito po svojoj Majci Svi vidimo da se ove krize ne mogu samo ne kako "zakrpati" da bi se produžilo živjeti po starom. Na svim se poljima traže radikalna rješenja i prekid sa egoističkom praksom oijedinca, naroda ili cijele zajednice, svijeta. Prirodni se izvori više ne mogu koristiti sebično, jer nam prijeti opće zagađivanje sredine, a to za sobom povlači neslućene posljedice, ugrožavajući do konca i sam čovjekov život na ovom planetu. Medjuna rodni odnosi se moraju temeljiti na čovječnijim zakonima, koji će po neki puta tražiti da stroga zakonska pravednost ustupi mjesto djelotvornoj ljubavi, koja u svakom čovjeku vidi čovjeka i brata. To nisu proizvoljne alternative, kojih se čovjek može i ne mora pridržavati, nego neumoljivi zakon našeg sveopćeg opstanka. Tako bi se dalo razmišljati o našim medjuljudskim odnosima, o našim odnosima prema starima, prikraćenima, nerodjenoj djeci... Tu se svugdje moraju dogoditi korjenite promjene ili ćemo jednoga dana gledati brata ili u našim medjuljudskim odnosima zavladatai zakon jačega u perspektivi općeg zatora. O ovome se govori ne samo sa propovjedaonica, nego na radničkim zborovima, na sveučilišnim katedrama, o tome razmišljaju mladi i reagiraju, koji puta pomalo buntovno odbijajući mnoge uhodane prakse. Ovo je predmet svih Papinih nastupa javnih i privatnih. Urazumiti čovječanstvo, osvijestiti Crkvu.

I kao toliko puta u povijesti Bog posizuje u život Crkve i preko nje u povijest čovječanstva i to uvijek po Mariji, Djevici i Majci. Toliki povjesni datumi svjedoče o ovoj činjenici, po svijetu i u našim stranama. Kada se obzorje Crkve i čovječanstva pomuti, tada se javlja ona, tajanstvena i tiha Majka. Negdje na rubu zbivanja u zabitom Beblehemu, na hridi Masabjelske špilje... I tu odjednom počinje tiho i nečujno gibanje koje mijenja ljude. Tako je to od apostolskih vremena do danas. Ljudi se obraćaju od svoje sebičnosti i grijeha, izabiru poput Nje vršenje volje Božje, koja u biti nije ništa drugo, nego ljubav prema Bogu i prema svakom čovjeku. To je ta tiha snaga koja mijenja svijet, ali ne nasiljem nad drugim, nego obraćenskim nasiljem nad samim sobom. Baš to je ono što nam je tako potrebno u ovaj čas i to je prava reforma koju treba suvremeni svijet. A to je djelo Majke. Nije ju uzaludno II Vatikanski Sabor proglasio Majkom Crkve, na veliko zauzimanje poljskog episko-

umro nadbiskup bukatko

Dne 19. listopada o.g. umro je u bolnici u Vrbasu mons Gabrijel Bukatko bivši beogradski nadbiskup i biskup križevački. Tijelo pokojnika je sahranjeno dne. 22. listopada u Ruskom Krsturu. (opširnije u slijedom broju B.K.)

10. OBLJETNICA DOMA "JOZEFINUM"

Spomendan fatimske Gospe, 13. listopada se uklapa sa posvetom svećeničkog doma "Jozefinum" u Subotici. Minulo je prvo desetljeće od otvaranja ove karitativne ustanove u subotičkoj biskupiji za bolesne i s bilokoj razloga iz pastoralnog života povučene svećenike, koji nalaze svoj mir i utočište u ovom Domu.

I ove godine 13. listopada u skromnim okvirima komemorirana je 10. obljetnica otvaranja ovog Doma. U 17 sati prikazana je koncertna sv. Misa svećenika i uprave Doma. Direktor Doma Blaško Dekanj je u propovijedi istakao da je ovo Dom tišine, rada i molitve. Zahvalio se časnim Sestrama "Naše Gospe", koje vode ovaj Dom, da kroz ovaj oblik rada osmišljavaju i daju puninu svome redovničkom životu. Bili su prisutni prijatelji Doma ing Bolto Dulić, projektant Doma te S. Stanislava Šokčević, tajnica družbe ss Naše Gospe iz Zagreba i dr.

Sv. Misa je služena latinskim jezikom, a katedralni zbor "Albe Vidaković" je pjevao Hallerovu misu pod ravnanjem č.s. Mirjam Pandžić, katedralne orguljašice.

Za ovih 10 godina Dom je pružio smještaj za 19 svećenika, dok se trenutno nalazi u njemu sedam svećenika.

Dao Bog svoj blagoslov na ovaj Dom i one koji ga nastanjuju te sve koji se za to trude.

B.D.

DOBROČINITELJI POMAŽU "BAČKO KLASJE"

Marko Forgić 400, NN Kanada 80 dol., E. Kujundžić 500 š., Marin Vuković, Bač 500, M. Kopilović 500, K. Bajić 300, NN bolesnica Subotica 500, Marija Šokčić 200, NN Rim 300, Cilić Vujković 300, O. Tumbas 1.000, NN Subotica 500, A. Nevalić 500, A. Gabrić 1000 i B. Dekanj 500. Topla hvala! Preporučamo se!

pata, a osobito poljskog primasa Wyszyńskog. Sve se više budi osjećaj prema njezinom Majčinstvu u Crkvi. To svjedoče sve brojnija masovna hodočašća vjernika u njezina sve tišta po svijetu i u nas. To postaje vidan znak te se tako obistinjuje onaj stari natpis sa Gospinog lika na Trškom vrhu u Hrvatskom Zagorju: Marija početak boljšeg svijeta! Samo uz uvjet da se odazovemo njezinu pozivu i nasljeđujemo je!

FRANJINA PORUKA — ŽIVLJENO EVANDJELJE

Tko ima živi osjećaj za ono što se događa u Crkvi, osjeća kako u ove dane strujimiris asiškog Siromaha. Slavi se, naime o samstota obljetnica sv. Franje Asiškog. Otvorena je Franjina godina na općecrkvenoj razini u Asizu, na razinama pojedinih naroda, svake pojedine biskupije i svake redovničke ili svjetovne Ustanove franjevačkog nadahnuća. Naša narodna i crkvena Zajednica o sobito mnogo duguje Franjevačkoj obitelji, od samog doseljenja, koje su vodili Franjevci, preko dugih godina usadjivanja u ovo podneblje, očuvanja našeg narodnog bića kroza povijesne vjetrometine ovih prostora, pa do dana današnjeg. Zato želimo osluhnuti koju, kakvu poruku ima za nas danas sv. Franjo.

Povremeno se u kršćanstvu zamagli bit kršćanskog poziva!

Događa se da pojedina razdoblja kršćanstva nekako izgube svijest u čemu se sastoji bit kršćanskog poziva i života. A iz nauke Evandjelja, apostolskih i otačkih spisa jasno je da je kršćaninov ideal postati što sličniji Isusu Kristu. Imati u sebi iste osjećaje, misli, želje i stremljenja koje je imao i sam Gospodin Isus! I kršćanin je bliže savršenstvu, što je bliže spomenutom idealu. Budući da ljudski elemenat nosi u sebi stanovitu tromost, koja ga vuče u osrednjost i nekako mu zamagljuje taj ideal. Zato Duh božji stalno diže velikane koji taj ideal žive i obnavljaju ga u Crkvi.

Jedan od tih karizmatika bijaše i sveti Franjo iz Asiza. U vremenu koje je plivalo u materijalnom bogatstvu, taj utjecaj se je uvukao i u Crkvu. I zato Bog diže Franju, kako bi po njemu prostrujio Crkvom dah evandjeoske obnove. Za taj zadatak Bog je Franju pripremio. Bog u svojim obnoviteljskim planovima može računati samo na one koji su mu se posve stavili na raspolaganje.

Siromaštvo - potpuno oslobođenje

Za Franju siromaštvo, u koje se zaljubio bijaše potpuno oslobođenje. Pražnjenje od svega što nije Bog. Ideal mu je bio Isus Krist, koji je sebe, kako piše Pavao: "oplijenio" - ispraznio uzevši lik sluge, postavši sličan ljudima: obličjem čovjeku nalik, poniži samoga sebe, poslušan do smrti, smrti na križu. (Fil. 2, 7-8) To radikalno oslobođenje zahtijevao je Franjo od svojih sljedbenika, kao preduvjet za razumjevanje i prihvaćanje Kristove evandjeoske poruke.

Kako je to potresna i suvremena poruka čovjeku naših dana. Zarobljen materijalnim dobrima i vlastitim sebi ljubljem čovjek je postao igračkom ovozemaljskih sila dočinje sumnjati u samoga sebe (kriza identiteta).

To je ono što Ivan u svojoj poslanici piše da: "požuda tijela, požuda očiju oholost zbog imetka ne dolaze od Oca, nego od svijeta" (Iv. I 1, 16) i razumije se, to je ono što čovjeka odvodi od Boga. I zato se i

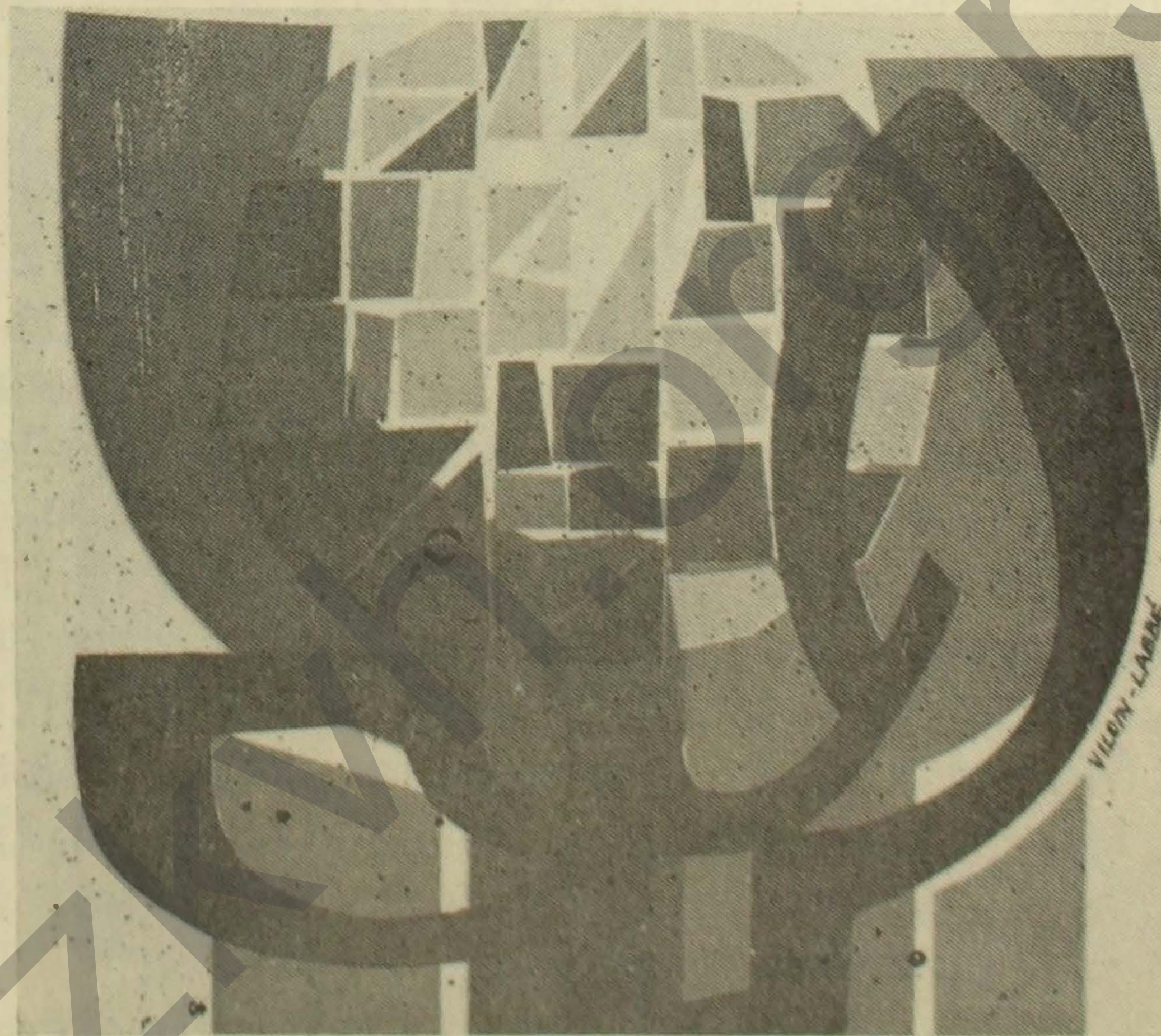
suvremeni čovjek i cijela civilizacija našla u praktičnom ateizmu. Ali, sada već vidimo i posljedice toga stanja. Čovjek se zatvorio samo u svoje vlastite krugove i više ne nalazi izlaza. Upadaju u krize ne samo osobe jedinke, nego cijeli sistemi, pa donekle i samo čovječanstvo. Spomenimo samo neke krize: ekonomska, kriza od utrke u naoružanju, zagadjivanje čovjekove sredine, glad u svijetu... Te krize čovjek sam neće riješiti bez Božjeg zahvata. Zato nam je dragocijena Franjina poruka o potrebi potpuno oslobađanja, kako bi Bog mogao priskočiti ovom svijetu u pomoć preko onih duša koje u slobodi potpuno se stavljaju na raspolaganje. A mi kršćani smo na to pozvani. Zato nam danas Franjo poručuje..., da treba početi s pražnjenjem i uklanjanjem svega što nam stoji na putu k Bogu. Samo ćemo tako biti sposobni primiti darove milosti koje je Bog namijenio našoj generaciji.

Potpuno predanje Isusu Kristu

Sv. Franjo je razumio, da je njegovo vjenčanje sa "gospodjom Siromaštinom" samo preduvjet da se čovjek posvema preda Isusu Kristu. Za Franju se kaže da je najkristolikiji svetac. Kako je to Franjo postogao? Nakon što se porpuno ispraznio, kako on to i sam kaže; nakon što se "vjenčao sa gospodjom Siromaštinom", Franjo se zaljubio u Gospodina i nastoji ga slijediti što više. U tom mu najviše pomažu: "mirisave riječi Gospodina našega Isusa Krista". Te riječi za Franju su zadatak. Od onog dana kad je razumio Isusovu riječ: "Tko hoće biti moj učenik, neka se odreče samoga sebe..." (Lk 9, 23) Zato on prodaje sve, dramatično ostavlja svoj očinski dom i polazi za Gospodinom. I tako osvađa rečenicu po rečenicu iz Evandjelja, a one utiskuju u njegov duhovni profil jednu po jednu crtu Isusova lika i tako je Franjo postajao sve Kristolikiji.

Kakav ideal za sve nas. Riječ bliza svakom od nas i ostvariva u svakoj sredini i u i u svakom zvanju. To i jeste smisao ovoga jubileja. Obnoviti svečevu poruku, kako bi ona postala izvorom novih nadahnuća i predanja novih duša Bogu. A što je takovih duša više to je budućnost Crkve svjetlija. Jer u njoj nema nerješivih problema i to je perspektiva koju nam Franjo pruža!

LIK

Simbol Medj. Euh. Kongresa

GRADI SE NOVA CRKVA U ALEKSANDROVU

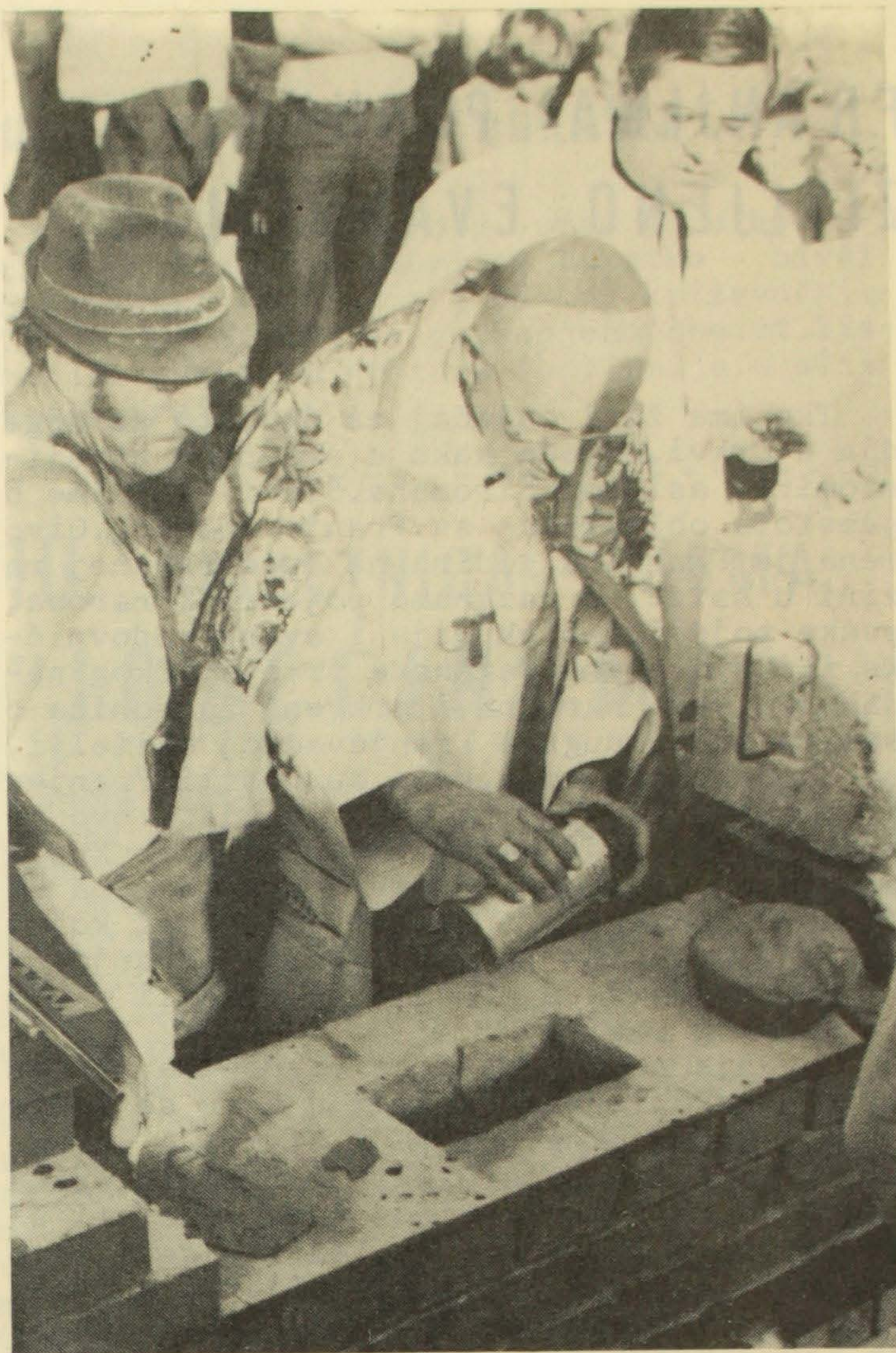
U subotičkom predgrađu Aleksandrovu se gradi crkva u čast Mariji, Majci Crkve. Ova se župa u novije vrijeme jako proširila i teritorijem i brojem vjernika. Nema svoju pravu župnu crkvu. Već se punih četrnaest godina intenzivno priprema gradnja nove crkve. Tokom ove godine se dobila dozvola za gradnju i odmah se počelo sa radom. Na uglu ulice: Starine Novaka i Josipa Zelića rastu zidovi nove crkve i pastoralnog centra župe u Aleksandrovu. Temeljni kamen je na Bunaričkom proštenju 30. kolovoza 1981. g. blago slovio subotički biskup msgr. Matija Zvekanović. Kamen je donešen iz Fatime i Lurda - gdje je jedan autobus hodočasnika iz Bačke boravio na 42. Medjunarodnom euharistijskom kongresu. Na gradilištu je bila svečanost o blagoslovu gradilišta i svečanog polaganja kamena temeljca u zid nove crkve dne 22. rujna 1981. g. Skupilo se oko 500 vjernika u čast tog radosnog događaja. Bili su prisutni: zastupstvo Pastoralnog vijeća, predstavnici Vjerske komšije grada, predstavnici i OOUR "Polet" koji izvode radove, inženjeri, kao i drugi gosti. Blagoslov je obavio subotički biskup uz svećenike grada Subotice i pravoslavnog paroha u Aleksandrovu. Nakon kratke službe riječi Biskup je pozdravio prisutne, zahvalio svima koji su pomogli da je do gradnje došlo i zaželio obilje blago slova na ovaj lijepi posao. Kako predviđa sam obred, kamen je odmah uzidan u zid crkve i kasnije će biti vidljiv na samom ulazu u novu crkvu.

Nakon blagoslova su vjernici župe Aleksandrovo pogostili sve prisutne kolačima u znak radosti što će dobiti novu crkvu.

Još dugo nakon obreda su ljudi hodali i razgledali gradilište i pomalo glasno izražavali svoje zadovoljstvo: "Bit će lijepa!"

Sada je ostao jedan važan dio na vjernicima Aleksandrova, grada Subotice i cijele biskupije, da molitvama i darovima pomognu gradnju da se do blagdana Marije Majke Crkve, što uvijek pada na drugi dan Duhova, sretno završi. DAROVE ZA GRADNJU MOŽETE SLATI: Biskupski Ordinarijat, 24000 Subotica, Trg žrtava fašizma 19. sa naznakom: "za crkvu u Aleksandrovu". Za darove se već unaprijed zahvaljujemo!

Andrija Kopilović
Župnik u Aleksandrovu

biskup zvekanović ugradjuje povelju

VJERNOST GOSPI

Bački Monoštor je i ove godine potvrdio svoju vjernost Gospi Fatimskoj koja ga je očuvala od najgorega u vrijeme rata. Tada oni čine zavjet na čelu sa župnikom Matišom (sada subotičkim biskupom) da će na današnji dan 13. listopada svake godine u 12 sati okupljeni u crkvi dati hvalu Bogu za milosti primljene po rukama Majke.

Ovaj put je s njima zajedno podijelio slavlje djakovački biskup msgr. Ćiril Kos sa svojim generalnim vikarom g. Matom Bešlićem kao i brojnim svećenicima djakovačke i subotičke biskupije, te karmelićanima i g. Simićem, pravoslavnim svećenikom iz Sombora.

Lijepom broju Monoštoraca priključili su se i tri autobusa hodočasnika iz Osijeka, te jedan autobus iz Subotice.

Na kraju su djeca sa č.s. Krunom izveli srdačan recital u čast Majke.

Posebno je vrijedno zapamtiti propovijed g. Biskupa, koji je veoma suvremeno povezao krunicu sa životom.

Uz srdačnu zahvalu Gosp. Kosu i svim ostalim gostima na odazivu, župnik Ivan Videntaner, zaželio je da Monoštor bude češće domaćin ovakvim dragim gostima oko zajedničke Majke. Nitko nije odbio.

Spektator

BILI SMO U LURDU

Osam dana oči cijele Crkve bile su okrenute prema Lurdu. Isus Krist, razlomljeni kruh za novi svijet, okupio je oko sebe oko 120 narodnosti iz svih krajeva svijeta. Čežnja, radost i isčekivanje ispunilo je i nas mlade koji smo bili sudionici 42. međunarodnog euharistijskog kongresa. Takvo duhovno raspoloženje već nas je zaokupljalo kad smo pošli iz Zagreba. Bila je tamna noć, put dugačak, ali u našim autobusima bio je dan vedar kroz razgovor, upoznavanje i molitvu. Mi mladi iz Bačke bili smo zajedno sa mladima iz Banja Luke, Sarajeva, Beograda. Putovanje je išlo preko Venecije, Padove, Milana, Torina... Treći dan uvečer stigli smo u Marijin grad. Čekalo nas je lijepo veče i omidinsko naselje pod šatorima.

Tek prvi dan kongresa smo vidjeli koliko nas ima. Nas mladih je bilo oko 8.000 iz cijeloga svijeta. Duh Božji nas je ujedinio da smo razumjeli i Irca i Meksikanca, Njemca, Japanca, Francuza, Škota... Jedan pogled, o smijeh, pozdrav, pružena ruka za pomoć, posudjena deka, vreća za spavanje..., i svi tak-

vi detalji, unatoč hladnog i kišnog vremena unosili su dovoljno sunca u život mladih.

Medjutim, ono što se ne može opisati, su molitveni događaji i liturgija kojom kroz koju se odvijao kongres. Diriljiva je lijepa prozivka naroda kada se je kongresni oltar prtvorio u živu baklju zastava natpisa prisutnih, a među njima sin crne Afrike koji je došao kao predstavnik Bijele ga Oca. Kada je uzdizao Papin pastirski tap u znak križa te protumačio da je to znak Papine patničke prisutnosti tada u Lurdu, oduševljenje je bilo beskrajno. Osjećali smo da je zbilja Papa među nama!

I tako su se neprestano izmjenjivale liturgije, klanjanja, procesije, molitve, bdijenja...

Kongresu su dali glavni pečat mlade Crkve Afrike i Azije i svakako Crkva mladih iz cijeloga svijeta. Skoro svaku večer bilo je priredjivan koncert, kvartet, a jednu večer tisuću gitara nas mladih.

Osam dana bilo je dosta da za cijeli život doživimo Crkvu kao katoličku (sveopću) sabranu iz svih naroda kao mladu i sveopću kao Kristovu i Euharistijsku. Kongres je završen. Kolika sreća ako u svim sudionicima bude dugo, dugo trajao.

Grupa mladih iz Subotice

BAČKA

U MARIJI BISTRICI

Nadbiskup pozdravlja Bačvane

U ranu zoru 26. rujna krenuše vjernici - subotičke biskupije na hodočašće u hrvatsko nacionalno marijansko svetište, u Mariju Bistricu. U petnaest autobusa ima preko 800 hodočasnika, a s njima su njihovi svećenici i časne sestre. Ovo hodočašće je jubilarno, jer ravno prije 200 godina, naš zemljak Andrija Palković, izvršavajući zavjet, hodočastio je u M. Bistricu. Taj uzor hodočasnik svojim primjerom vjernosti potakao nas je, da molitve i žrtve ovoga hodočašća namijenimo za duhovna zvanja naše biskupije.

Prvi skup svih hodočasnika bio je u zagrebačkoj katedrali. Tu su nas dočekali predstavnici nadbiskupije prof. Antun Ivandija i preč. Ivan Vragović, koji su nas pozdravili i protumačili historijat i znamenitosti katedrale. Na srdačnom dočeku se zahvalio g. Antun Gabrić, naglasivši značaj ovoga posjeta i radost hodočasnika što su mogli posjetiti Zagreb i njegovu katedralu.

Slijedi kratko razgledanje znamenitosti glavnog grada Hrvatske: Kamenita vrata, crkvu sv. Marka, Ilicu. Neki skočiše na Mirogoj, da posjete grobove naših duhovnih i nacionalnih velikana, a neki opet u Remete da pozdrave naše oce karmelićane.

Preko slikovitih obronaka Zagrebačke go-

re naši autobusi, vodjeni sigurnom rukom vozača "Topola-transa" za jedan sat vožnje i uživanja, nadjoše se pred Bistricom, a mi ugledasmo toranj bistričke bazilike. Svima srca uzdrhtala od radosti. A kad nas na kapiji kule dočekaše nasmijana lica našega g. biskupa Matije Zvekanovića i zagrebačkog g. nadbiskupa Franje Kuharića u pratnji bistričkog župnika Lovre, radost se pretvori u veselje. Svećenici se s njima rukuju, a hodočasnici ih okružiše. U baziliku ulazimo svečano u procesiji. Ori se hodočasnička pjesma: "Majko Božja Bistrička, moli se za nas. - Mi smo Tvoji putnici, blagoslovi nas. Mi Ti ruke pružamo, srcem Te pozdravljamo. Zdravo, zdravo, zdravo Marijo!"

Nakon službe pokore, euharistijsko slavlje predvodi nadbiskup Franjo Kuharić u koncelecijaciji našega biskupa Matije i još 14 svećenika. U homiliji, nadbiskup Kuharić, ocrtao nam je lik uzor hodočasnika, našega zemljaka Andrije Palkovića. Svi s napetom i dubokom pozornošću slušamo novost, jer do sada nismo znali tko je bio Andrija i u čemu se sastojao njegov zavjet. Kad je mali i mao 6 godina, teško se razbolio. Njegovi pobožni roditelji zavjetovaše ga Gospi Bistričkoj, kreće na izvršenje zavjeta i stiže u Bistricu za 8 dana. Tu je darivao Gospu i dao služiti sv. Mise te zapisao se u knjigu hodočasnika. Kasnije, kad se Andrija oženio, i njegovo je dijete oboljelo. I on svoje dijete zavjetuje Gospi Bistričkoj, koje također ozdravlja. Sada mu je do Bistrice trebalo 9 dana. I konačno 1781. g. hodočasti treći put, kada je u hodočasničkoj knjizi, "lipom našom ikavicom" ispisao prekrasan tekst molitva i pohvala "Blaženoj Divici Mariji u kipu Bistričkom, svega života moga s poniznim prikazanjem, evo zavjet želim ovi, iz Bačke daleke prikazat zemlje". Ovaj Andrijin "zavjet" ispisan je na punih 10 strana. Dok je nadbiskup čitao dijelove "zavjeta iz Bačke" odlučujemo: ovo ne može ostati nepoznato, neobjavljeno. To se mora tiskati, drugima za primjer i pobudu.

U kasnim večernjim satima obavili smo i pobožnost križnog puta. I ovu pobožnost mnogo duboko proživljavaju. Već sam ambijent i vrijeme sile na to. Naime, u Bistrici križni put je postavljen u prirodi sa usponom na jedno brdašće, a postaje križnog puta su u naravnoj veličini. Pa kad je 800 hodočasnika s upaljenim svijećama krenulo u noćnoj, svetoj tišini stazama križnog puta, riječ i pjesma duboko se doimlju srca.

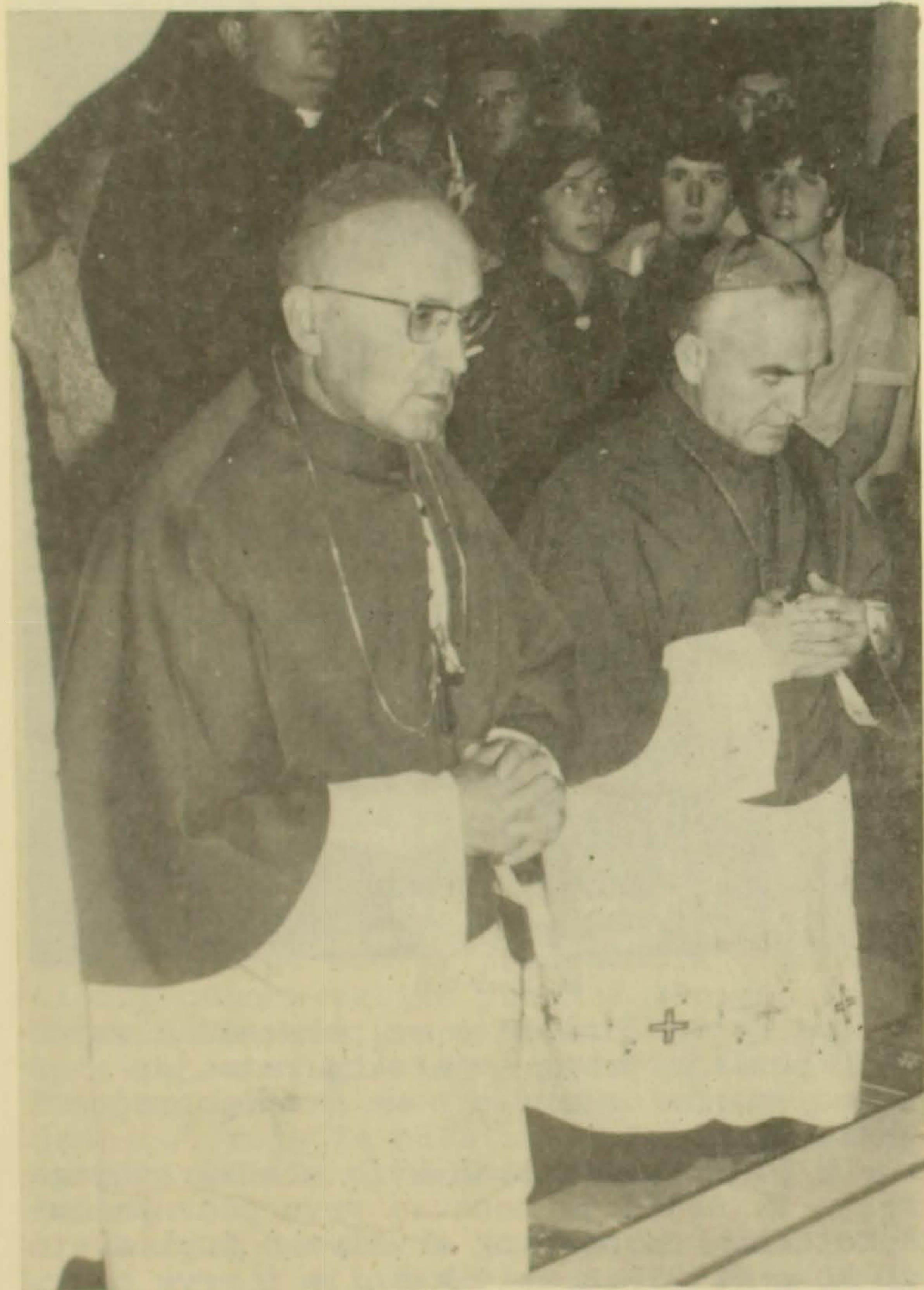
Sutradan, u nedjelju, imali smo našu hodočasničku Misu u pola osam sati. Predvodi je naš biskup Matija. Ponavljaju se sinoćni prizori: pjesma, molitva, zajednička sv. Pričest i na kraju "Lijepa naša". Svi hodočasnici su u dubokom zanosu: iznose molitve, čine zavjete, nižu obećanja i odluke. Pogotovo onu: ponovo ću doći u Bistricu.

Oprostivši se od Gospe i njenog ljubaznog domaćina, župnika Lovre, krećemo put Ludbrega. Za većinu hodočasnika Ludbreg je nepoznat. U Ludbregu se časti predragocjena - Krv Isusova, kao uspomena na događaj iz g. 1411., kada je svećenik pod sv. Misom iza pretvorbe u kaležu mjesto vina opazio krv. U jednoj pokaznici čuvaju se i časte ovi ostatci krvi. Župnik Ivan Jurak dočekuje te uvodi nas u svetište. Pjevamo "Zdrav slatki Isuse". Svodovi crkve odjekuju od složnih i pobožnih glasova. Župnik izlaže pokaznicu, i tumači događaj kao i smisao čašćenja pred

ragocjene Krvi Isusove. Hrvatski sabor 1739 se zavjetuje da će u Ludbregu sagraditi kapelu u zahvalu zbog prestanka kuge. Danas i nema te bolesti, ali ima kuge duše od koje je jedna psovka. Štovanje predr. Krvi Isusove jeste zadovoljština za premnoge grijehe psovke našega naroda.

Napuštamo Ludbreg pod dubokim dojmovima onoga što smo vidjeli i čuli.

Zadnja postaja našega hodočasničkog puta je gradić Valpovo. Tu na valpovačkom gro

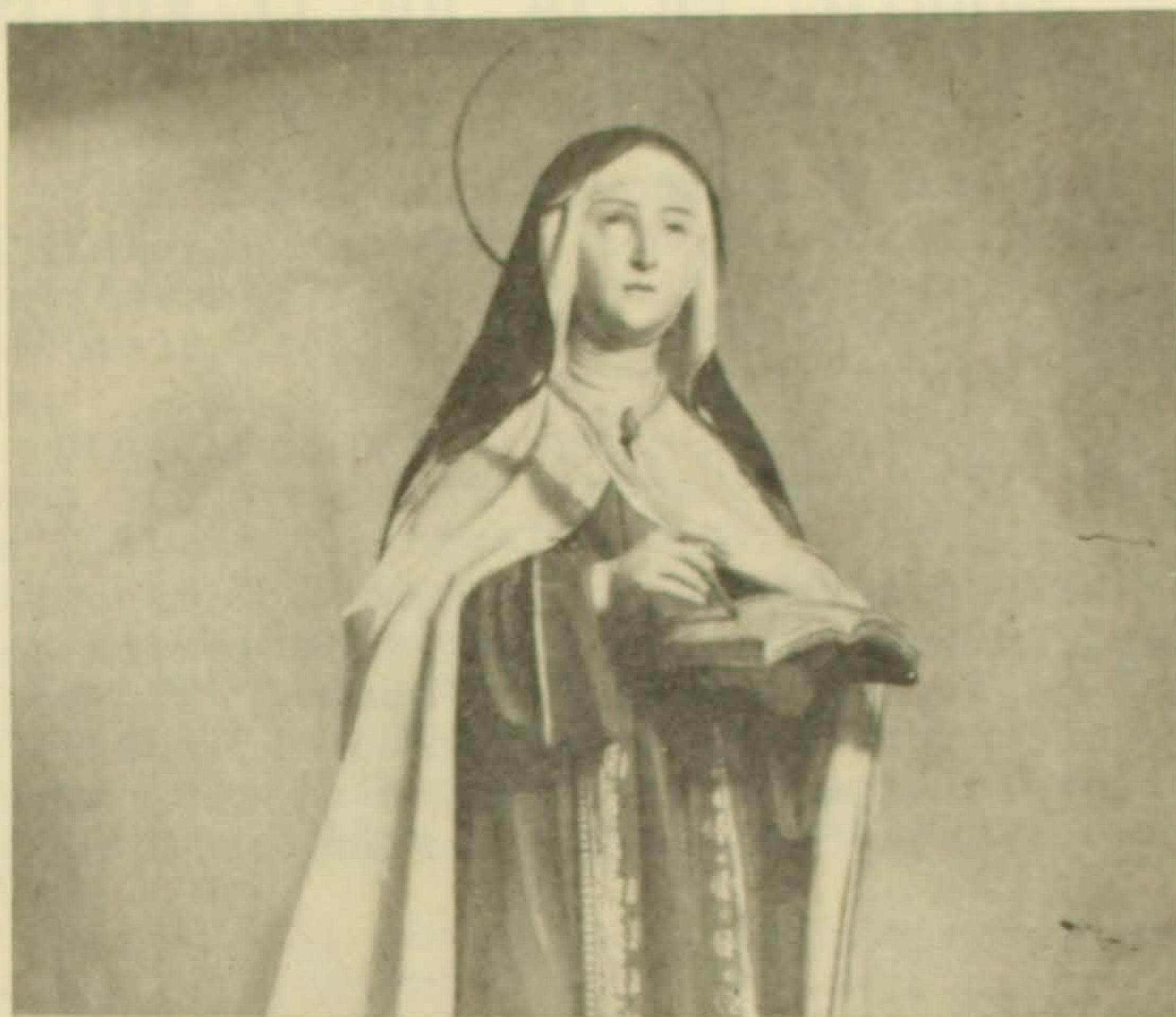
Biskupi u Gospinu svetišću

blju počivaju zemni ostatci našega rodoljuba i pjesnika Ante Evetovića Miroljuba, čiju smo 60 godišnjicu smrti ovoga ljeta u Subotici komemorirali na Kokićevim danima. Deset autobusa, u dogovoreno vrijeme, točno u 16 sati, stižu na valpovačko groblje, gdje nas dočekuje mjesni župnik Antun Zdenko Petrovari, sa kapelanom i brojnim vjernicima. Miroljubov grob je odmah kraj grobljanske kapele. Uredjen je. Više glave jednostavan - željezni križ. Sve se obavlja polako, dostojanstveno, s dužnim pištetom: polaganje vijenca, recitacija JORGOVANE, JORGOVANE, kratki osvrt na Miroljubov životni put i pjesništvo i na kraju dio katedralnog zbora "Albe Vidaković" je otpjevao jednu malodiju iz Verdijeve opere "Nabuko". I hodočasnici, a možda još više domaći vjernici, dirnuti su pažnjom, kojom se iskazuje pomen vjerskim i narodnim velikanima.

Još kratki posjet župnom dvoru u Valpovu, gdje se na zidu nalazi Miroljubova spomen ploča, pa krenusmo ravnoć Bački, osnaženi na ovim žarištima naše povijesti.

Antun Gabrić

OTVORENA TEREZIJINA GODINA

U povodu 400. obljetnice smrti sv. Terezije Avilske, koja je umrla 15. listopada 1582 g. Karmelićani u Somboru su za otvaranje i početak te jubilarne godine pripremali pobožan puk kroz devet dana posebnim predavanjima pod zajedničkim nazivnikom: "Sveta Terezija Avilska nauči nas moliti". Iza toga, slijedila je sv. Misa, a iza toga su pokazivani dijapozitivi o mjestima gdje je živjela sv. Terezija. Voditelj je bio o. Mato Miloš, karmelićanin.

Na sam blagdan bila je svečana sv. Misa, koncelebrirana, na hrvatskom jeziku, a predvodio je o. Miljenko Holzleitner, gvardijan, poglavar Franjevac iz Subotice sa još desetak svećenika, a propovjedao je Stjepan Beretić, župnik iz Bača, rodnom iz Sombora. Navečer je bila isto Misa i propovijed na mađarskom jeziku, a služio je o. Sandor Ozsvar, karmelićanin.

Veoma lijep broj vjernika je pohađao svakodnevna predavanja, a posebno je mnogo brojan puk uzeo učešća u tim slavljenjima na sam dan.

Toga istoga dana je u Subotici - Terezijinom gradu, večernjom svečanom koncelebriranom sv. Misom otvorena jubilarna godina. Na sv. Misi je propovjedao o. Hajek, mađarski i o. Mato Miloš, karmelićanin, hrvatski župnik, G. Franjo Vujković je svečano proglasio u ime Gospodina Biskupa Zvekanovića, koji je službeno odsutan, da je jubilarna Terezijina godina otvorena.

Nadamo se velikim plodovima od ovog jubileja koji nas vodi ususret mudroj ženi - koja baš radi svoje muževnosti i mudrosti bi proglašena crkvenom naučiteljicom.

uskoro stiže

božićni broj!

pišite nam

KOMEMORATIVNI DANI "RIJEČ I KRUH"

u Subotici od 14. do 17. VIII 1981.

Petak, 14. kolovoza 1981.

KNJIŽEVNA VEČER U ČAST BLAŠKA RAJIĆA

Na književnoj večeri u župnoj dvorani u župi sv.Roka, poslije pozdravnog govora domaćina, župnika Dr Marina Šemudvarca, u tri referata prikazan je književni i društveni rad Blaška Rajića, a zatim njegov rad na sakupljanju bunjevačkih narodnih pjesama.

Josip Temunović

Književni rad Blaška Rajića

J. Temunović nije govorio o sveukupnom i cjelovitom književnom radu B. Rajića, nego o njegovom povijesnom epu "Slava" u 24 pjevanja, koji je napisao za vrijeme drugog svjetskog rata dok je bio interniran u franjevačkom samostanu u Budimu. (Budimpešta).

Prvi puta se pred javnošću govorilo o tom književnom djelu B. Rajića i zato je to bilo veliko iznenađenje i pobudilo je veliko zanimanje svih prisutnih slušalaca.

Da bi šira naša javnost upoznala ovo Rajićevo djelo, o njemu ćemo pisati drugom zgodom, jer je sada to nemoguće zbog ograničenog prostora.

Lazar Ivan Krmpotić

Društveni rad Blaška Rajića

Vrlo odredjen stav Katoličke Crkve prema društvenoj i karitativnoj djelatnosti. - ponovo je još jasnije potvrdio II Vatikanski sabor, naglašujući veliku vrijednost milosrdnih djela i djela da se ublaže svakovrsne ljudske nevolje.

Ako sve to imamo pred očima, možemo objektivno prikazati i osvijetliti društvenu djelatnost Bl. Rajića, koji je kao vjerni službenik Crkve osjetio i želio ostvariti, sve njezine zadatke.

Kad je 1911. g. postao župnikom velike župe sv. Roka u Subotici, odmah je počeo ostvarivati niz akcija koje su imale zadatak da pomognu narodu u njegovom vjerskom i kulturnom napretku. U godina prije I svjetskog rata uočava probleme i pojave, koje su mogle ugroziti život Crkve i naroda.

Da bi mladim djevojkama što više pomogao u moralnoj izgradnji i u pripremi za u zvišene pozive u životu, poduzima sve potrebno za osnivanje "Katoličkog dvojačkog društva", a snjima organizira i prvu proslavu žetvene svečanosti "Dužijanica" u crkvi sv. Roka u Subotici (6. kolovoza 1911. g.).

Karitativna djelatnost Katoličkog dvoja-

M. Vukov

jačkog društva osobito se pokazala u razdoblju poslije prvog svjetskog rata, jer je ratno stanje ostavilo nove i mnogobrojne i teške nevolje.

Da bi što više obuhvatio mladež svojega kraja Bl. Rajić je osnovao prvu podružnicu Katoličkog dvojačkog društva u župi sveto ga Roka (1922), a malo kasnije i prvu podružnicu Momačkog društva isto u svojoj župi.

U poratnim godinama u karitativnu djelatnost ne može biti uključena samo mladež, i zato Bl. Rajić osniva "Dobrotvornu zajednicu Bunjevaka", koja je materijalno pomagala siromašnu školsku djecu u periodu između dva rata, a za vrijeme drugog svjetskog rata pomoć je proširena i na one nesretnike, koji su otrgnuti od svojih domova i bačeni u logore.

Da bi se što više pomoglo ženskoj radničkoj mladeži u organiziranju njezinog zabavnog i kulturnog života, Bl. Rajić je u okviru Dobrotvorne zajednice organizirao akciju, koju je nazvao "patronaža".

U svojim dalekovidnim planovima Bl. Rajić je sve poduzeo i došlo je do gradnje i za crkve sv. Roka, samostana mlade hrvatske Družbe "Kćeri milosrdja", koja ima svoje sjedište na Korčuli u Blatu.

Osim gore spomenutih inicijativa i ostvarenih djela, Bl. Rajić se bavio kulturnom, izdavačkom i spisateljskom djelatnošću.

Još kao mladi kapelan objavio je veliki molitvenik "Duhovna manna" (1908), koji je i mao nekoliko izdanja. Pred prvi svjetski rat uređivao je tjedne novine pod naslovom: "Naše novine".

Između dva rata u novoj jugoslavenskoj

zahvalna Misa

državi Bl.Rajić kao generalni vikar pomagao je biskupu Lajči Budanoviću u organizaciji crkvenog života u Apostolskoj administraturi Bačke.

Bl.Rajić se primio i drugih zadataka. - Bio je odgovorni urednik "Subotičkih novina", a 1936.g. bio je predsjednik organizacionog odbora velike proslave 250.godišnjice dolaska veće grupe Hrvata Bunjevaca u Bačku, a sa drugim istaknutim kulturnim radnicima osnovao je "Hrvatsku kulturnu zajednicu", koja je savez hrvatskih kulturnih radnika i društava u Subotici i u Bačkoj.

Tako su se sve te akcije odvijale u trci sa vremenom sve do aprilskog rata 1941 koji je doveo do propasti Kraljevine Jugoslavije. Uz političke tragedije svih naših naroda, ti dani su donijeli nesreću i patnje Bl.Rajiću.

Onda su nastupile nove političke prilike i Bl.Rajić ih je brzo shvatio i osjetio. Zato poslije povratka iz internacije u franjevačkom samostanu u Budimu aktivno se uključio u Narodno-oslobodilački pokret. U njegovom župnom stanu održana je ilegalna sjednica Gradskog narodno-oslobodilačkoga odbora. O tome svjedoči spomen-ploča koja je na župnom stanu od 1971g.

Poslije oslobođenja izabran je (1944g) za prvog predsjednika Gradskog narodno-oslobodilačkoga odbora. Poslije toga bio je član okružnog odbora i član Izvršnog vijeća AP Vojvodine.

To je samo letimičan pogled na društveni rad Bl.Rajića, bez detaljnog opisa, bez povijesnog suda, za koji se ne osjećamo pozvanima, ali znamo da će povijest pravilno prosuditi i priznati da ga je uvijek, i u svim prilikama vodila ljubav prema Crkvi, narodu, a nama iz zahvalnosti ostaje dugovanje da nam ta ljubav bude nadahnuće kako bismo i mi potražili sve načine da ljubav Kristovu i utjehu ponese našim suvremenici.

Antun Gabrić

Blaško Rajić kao sakupljač bunjevačkih narodnih pjesama

U doba budjenja narodne svijesti kao i u traženju narodnoga identiteta narodna je književnost bila izvor i nadahnuće, jer je sačuvala stoljetno iskustvo života i moral.

Medju brojnim sakupljačima narodnih pjesama širom naših i evropskih zemalja javio se i Bl.Rajić. Objavio je dvije knjige pod naslovom "Narodno blago", narodne pjesme i poslovice, Subotica, 1910.g. i "Narodno blago" zbirka narodnih pjesama i poslovice, Subotica, 1923. U predgovoru kaže zašto je poduzeo taj velik posao. Želio je sačuvati od zaborava narodno blago zbog njegove trajne vrijednosti.

Najvažniji suradnik Bl.Rajića u tom poslu bio je Ive Prčić, koji je kasnije nastavio sakupljanje i objavio je 1939.g. u Subotici knjigu "Bunjevačke narodne pisme".

Predavač je izvršio analizu nekoliko od najljepših bunjevačkih pjesama, koje su pročitale djevojke, obučene u narodnu nošnju.

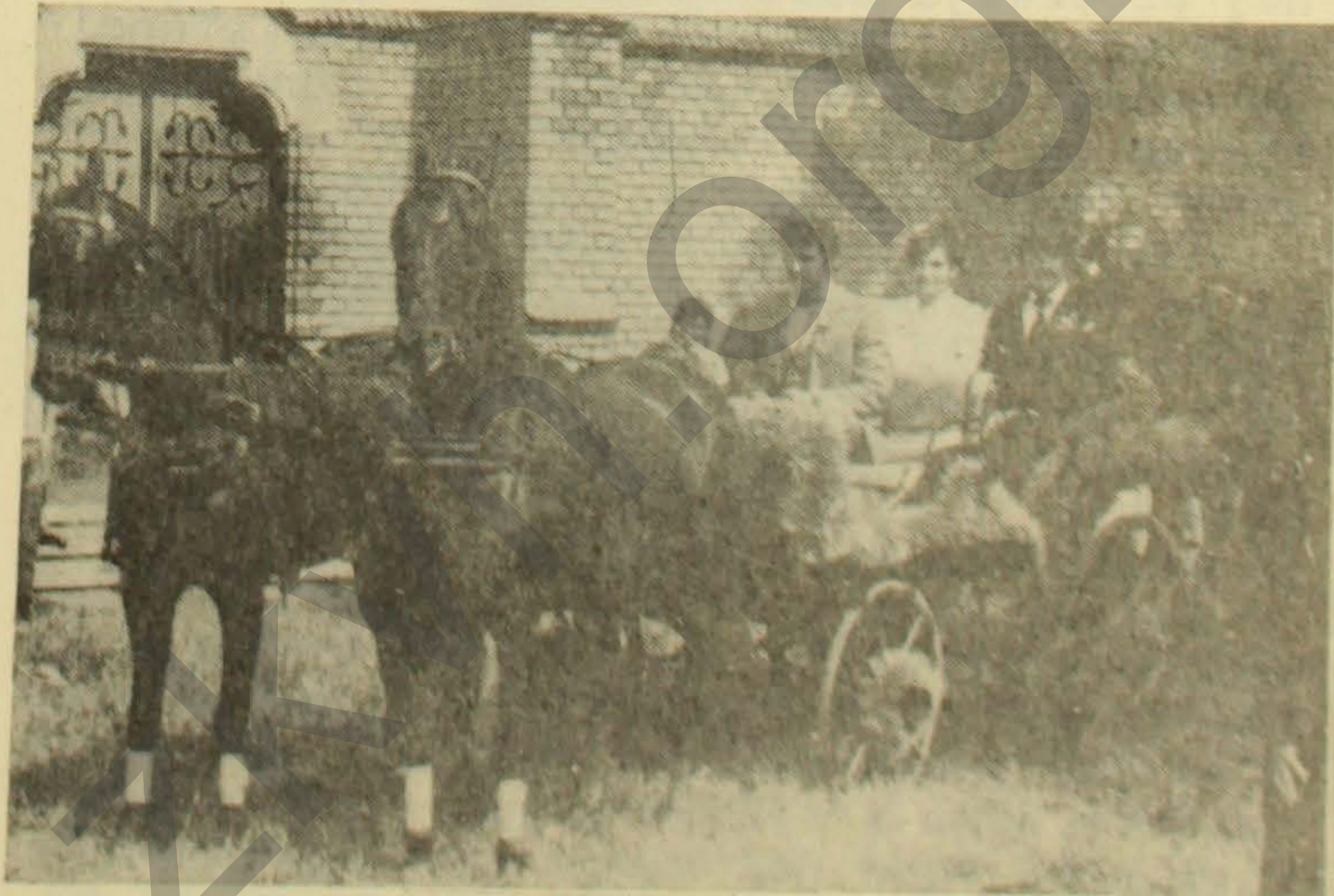
Govoreći o sakupljačkom radu Bl.Rajića, moramo na kraju istaći da je velika šteta što smo zadnjih decenija vrlo malo učinili da mlade generacije upoznaju ovo narodno blago koje ima ljepotu zbog svoje iskrene i tople ljudskosti.

Tako je u tri sveobuhvatna i pregledna predavanja uspješno prikazano višestruko i bogato djelovanje našeg velikana Blaška Rajića, koji je ostavio neizbrisive tragove u životu medju Hrvatima u Bačkoj.

Izmedju pojedinih predavanja nastupile su "Kraljice" iz Tavankuta i otpjevale su tri kraljičke pjesme. Jednu šaljivu iz zbirke Ive Prčića i dvije kraljičke pjesme koje je sastavio Ivan Prčić, pjesnik iz Tavankuta.

Takodjer je prisutne razveselio i onaj koji je u obliku monologa izveo pripovijest Bl.Rajića "Moje čobanovanje".

To je bio sveukupni program te večeri, uspjele književne večeri.

polazak iz "kera"

Subota, 15. kolovoza 1981.

JUBILARNA DUŽIJANCA

u katedrali - bazilici sv. Terezije

Kad je župnik Blaško Rajić sa Katoličkim dovojačkim društvom 6. kolovoza 1911. g. organizirao prvu Dužijancu u crkvi sv. Roka u Subotici, nije slutio da će ta svečanost (kršćanska zahvalnost) dočekati svoju 70. obljetnicu. Ali, Dužijanca se održala, zato jer je od naroda prihvaćena kao svečanost i kao vjerna zahvalnost Bogu koja

povorka "DUŽIJANCA"

je vezana uz poljodjelske poslove, uz zlatne klasove žitne.

Na uspomenu što je prva Dužijanca održana u sv. Roka crkvi, ove godine su bandaš Ivica Vujković L. i bandašica Marija Ostrogonać na karucama iskićenim žitom pošli od te crkve.

Pred katedralom, pored mnogobrojnog puka dočekala su ih dva člana Pastoralnoga vijeća (zvani starješine), grupa dječaka, djevojčica, maldica i djevojaka u bunjevačkim narodnim nošnjama. Zatim su svi u svečanoj procesiji ušli u katedralu, gdje je biskup mons. Matija Zvekanović uz asistenciju svećenika prikazao sv. Misu zahvalnicu. Pjevao je zbor "Albe Vidaković", a propovjedao je g. Ivan Juriga, župnik u Somboru.

Ove godine bandaš i bandašica prikazali su kao prikazni dar (krunu) stari subotički gradski grb, izradjen od slame, a uza to su bandaši i bandašice iz okolnih župa prikazali svoje prikazne darove. Prije sv. Mise bio je blagoslov žita i recital što je priredila Vita Grunčić.

Prikazivanjem sv. Mise zahvalnice i zahvalnom procesijom oko katedrale vjerni narod je zahvalio Bogu za primljene darove, i za još jednu sretnu i uspješnu žetvu. Zahvalnost Bogu i ljubav prema zlatnim klasovima neka vode naš narod kao najsigurnija zaštita u životu.

Nedjelja, 16. kolovoza 1981.

KOMEMORATIVNA AKADEMIJA

U ČAST BLAŠKA RAJIĆA

Po drugi put skupili su se gosti u dvoranu župe sv. Roka da odaju čast i zahvalnost svom bivšem župniku Blašku Rajiću. Na komemorativnoj akademiji životni put Blaška Rajića je prikazan u predavanju koje je održao g. Marko Vukov, i u slikovitom igrokazu "Nanina molitva" od Ive Prčića (Kalendar Subotička danica, 1929. 47-49. str.).

Marko Vukov

Životni put Blaška Rajića

Iz iscrpnog predavanja, koje nam je pokazalo put B. Rajića u svom burnom vremenu iznijet ćemo samo neke crte.

Blaško Rajić je rođen u Subotici 17. siječnja 1878. g. u kraju koji se zove Gat od roditelja Ilije i Marije Perčić.

U vrijeme kad su vlasti sve činile da z brišu sve nacionalne oznake, B. Rajić je završio mađjarsku osnovnu školu i upisao se u gimnaziju. Poslije šestog razreda gimnazije otišao je u isusovačku gimnaziju u Kaloču, gdje je završio bogovloviју.

Kad je 1903. g. zaređen za svećenika, postaje kapelan u Dušniku, Santovu i Subotici gdje je 1911. g. izabran za župnika župe sv. Roka.

Još u mladosti se uključio u kulturni i društveni život pa je ostao u prvim redovima sve do kraja života. Bio je sudionik najsudbonosnijih događaja na kraju prvog svjetskog rata. Bio je u Zagrebu kad je narodno vijeće 29. listopada 1918. g. prekinulo s Austro-Ugarskom sve državno-pravne odnose. O sjećajući da je došao čas ujedinjenja Južnih Slavena, bunjevački rodoljubi i starješine Pučke kasine sazovu 10. studenoga 1918 u kavanu "Hungarija" (danas kino "Lifka") narodni zbor, gdje je izabrano "Bunjevačko-srpsko narodno vijeće" čiji predsjednik je šimun Milodanović, a podpredsjednici su bili: Blaško Rajić i dr. Jovan Manojlović.

Tako se Bl. Rajić aktivno uključio u povijesne dane stvaranja nove jugoslavenske države i bio je u prvim redovima borbe kao vođa i poslanik Bunjevačko-šokačke stranke sve do 1924. g. kada se stranka ugasila u stranačkim borbama.

Kad se njegova stranka raspala napustio je politiku i posvetio je sve svoje duhovne i tjelesne snage u društvenom i kulturnom radu, o čemu je bilo govora u predavanjima u subotu. Uvijek je bio prvi na udarcu. Tako se i na njega svalila ratna oluja, sa svom težinom.

Poslije svojih teških dana 1941. g. on se u travnju 1943. g. vratio usvoju župu bez mržnje i osvete. O sjećajući znakove vremena stupa opet u pomoć svom narodu i Crkvi. Dočekao je oslobođenje 1944. g., ali unatoč snage duha, tijelo je bivalo sve slabije pa se pomalo povlači iz svake aktivnosti. Blaško Rajić je preminuo 3. siječnja 1951. g. on i dalje živi sa svojim narodom, a narod čuva uspomenu na njega.

Ive Prčić

NANINA MOLITVA

Ovaj slikovit igrokaz napisao je Ive u čast B.Rajića i objavljen je u kalendaru - Subotička Danica za 1929.g. Bunjevačka nana kleči pred slikom Presv. Trojstva i moli da joj dijete postane rodu čast i dika i moli Boga da ga primi za svoga svećenika. Molbi-majke pridružuje se sa svojim željama i bunjevačka vila. U slijedećoj slici mlad svećenik ide prema svom gradu, koji se vidi u daljini. Sav sretan pozdravlja svoj grad pa moli Boga da se smiluje puku, darujući mu svoj mir i slobodu. Dok on duboko zamišljen kleči pored križa, dolazi binjevačka vila i hrabri ga da bude ustrajan u svome radu.

Tako je završila komemorativna akademija i poslije toga su svi pošli u crkvu, gdje je bila svečana

misa zadušnica

KOMEMORATIVNA ZADUŠNICA za Blaška Rajića

koju je služio otac biskup Matija Zvekanović uz asistenciju svećenika. Puna crkva vjernog puka bila je znak da se mnogi još sjećaju svog starog župnika koji je u toj župi služio Bogu i narodu punih 40 godina uvijek zautet i prožet željom da ispuni svoje svećeničke ideale. Bio je političar i javni radnik, ali on je u prvom redu bio svećenik Božji i sin Crkve. To su bile glavne misli biskupa Matije Zvekanovića, koji je govorio o svećeničkom liku B.Rajića. Na taj način je i otac Biskup uzeo aktivnoga učešća u ovim komemorativnim danima, kojim je bio potpora. Zato je potrebno izraziti zahvalnost ocu Biskupu i svima koji su na bilo koji način doprinijeli uspjehu ovih komemorativnih dana.

HVALA ŠTO ČITATE
"BAČKO KLASJE"

"kraljice"

Ponedjeljak, 17. kolovoza 1981.

Književna večer u čast

ANTE EVETOVIĆA MIROLJUBA I STIPE BEŠLINA

Ova književna večer bila je sjećanje na 2 obljetnice naših pjesnika: 60. obljetnice u čast velikog bunjevačkog hrvatskog pjesnika Ante Evetovića Miroljuba (1862-1921.g) i 40. obljetnica šokačkog hrvatskog pjesnika Stipe Bešlina (1920-1941.).

Svečana priredba je održana u dvorani sjemeništa Paulinum u Subotici, sa početkom u 17 sati. Sve je bilo planirano za subotu 15. kolovoza, ali zbog nacionalne žalosti povodom smrti člana Predsjedništva Jugoslavije, Stevana Doronjskog, odloženo je za ponedjeljak 17. kolovoza.

Glavne točke programa ove večeri bila su predavanja o Miroljubu i o S. Bešlinu.

Poslije nastupa zbor "Albe Vidaković" otac biskup mons Matija Zvekanović je kra

Miroljub Evetović

tkim govorom otvorio književnu večer, pozdravio sve izvodjače i sve prisutne, dajući svehrdnu podršku korisnoj zamisli o priredjivanju ovih komemorativnih dana zaslužnim ljudima iz naše prošlosti, a pri tome ne treba zaboraviti ni ostale, koji su pali u nezasluženi zaborav.

Lazar Ivan Krmpotić

Miroljubov životni put i pjesme

U referatu je predavač prikazao Miro - ljuba u svom vremenu, a zatim je dao prika z njegovog pjesničkog rada. Zbog skućenoga prostora ovdje ćemo spomenuti samo nekoje misli i podatke.

Miroljub se rodio 12. lipnja 1862. g. u Bačalmašu, koji se sada nalazi u N. R. Madja rskoj. Poslije osnovne škole u svom rodno me selu, pohađao je isusovačku gimnaziju - u Kaloči, a stanovao je u kući vodje bunje vačkog narodnog preporoda, Ivana Antunovi - ća, koji mu je bio rođak po majci. Iza pe - tog razreda gimnazije ušao je u Franjevač ki red i poslije završenih teoloških stu - dija zaredjen je za svećenika 1886. g. pa j vršio razne dužnosti u svojoj redovničkoj zajednici, a zatim je prešao među svjetov ne svećenike Pečujske biskupije. Bio na s - lužbi po Hrvatskoj, a 1912. g. postao je žu pnikom u Valpovu, gdje je i umro 24. velja - če 1921. g.

Od najranije mladosti je pisao pjesme, suradjivao u časopisima u Subotici, Zagre - bu i Osijeku, pa je na taj način prekorači o uske granice bunjevačke književnosti te se uključio u hrvatsku književnost u ši - rem smislu.

Zbog rane smrti objavio je samo jednu zbirku pjesama "Sretni i nujni časi" (Osi - jek, 1908.), koja je primljena vrlo toplo i od čitatelja i od kritičara, jer je svima bio blizak zbog svog rodoljublja i iskren - ne čovječnosti.

Ovaj prikaz Miroljubovog životnog puta i pjesama nije imao uobičajeni oblik re - ferata, nego sve je zamišljeno i izvedeno kao velik recital. Izlaganje predavača je prekidano i dopunjeno recitacijama brojni odlomaka Miroljubovih pjesama kao ilustra cije onoga o čemu se govori. Takodjer je u toku predavanja nastupio i katedralni z - bor i otpjevao je dvije skladbe subotič - kog skladatelja Milana Asića na izabrane s tihove iz Miroljubovih pjesama "Moje zva - nje" i "Subatico bijela", a Terezija Buljo včić-Jegić je otpjevala Vilharovu skladbu "Jorgovane, jorgovane", inače najpoznatiju i možda najljepšu Miroljubovu pjesmu.

Zborom je ravnao Milan Asić, a na klavi - ru je pratila s. Mirjam Pandžić.

Drugi dio književne večeri bio je posve ćen šokačkom hrvatskom pjesniku Stipi Beš - linu (1920-1941.)

Ovaj program o Stipi Bešlinu nije bio o biman, jer je 6. rujna 1981. g. u Bačkom Mono štoru održana književna večer u čast ovoga mladoga pjesnika o čemu ovdje govori pose - ban članak.

Ovdje u Subotici je jedna djevojka u li jepim narodnim nošnjama pročitala kratak i sažet referat, a drugi troje mladih su odre citirali po jednu Bešlinovu pjesmu te tako upoznali prisutne sa svojim pjesnikom zem - lakom koji je dosta slabo poznat subotič. - koj publici.

referat o Bešlinu

Još jednim nastupom zbora završena je ta veoma uspjeta i svečana književna večer uz buran aplauz prisutnih i uz zahvalu La - zara I. Krmpotića svima koji su doprinijeli uspjehu ovih priredbi ovogodišnjih komemo - rativnih dana.

VI POMAŽETE "BAČKO KLASJE"?

STARI SALAŠ

Koračam puteljkom do starog salaša, kadgod je on bio ponos i dika naša, a danas samo ruševina stoji po koja voćka i drač po koji.

Nije to samo ruševina stara kojane vridi ni dinara već minulo vrime, kojeg nema više razbuktali plamen kog su ugasile kiše.

Nekad se ode pivalo i kupilo sino kosilo, rukovetalo i pilo vino. U tihe ljetnje večeri i miris se širio sa rodni njiva, seljak se vraćao umoran s posla i zadovoljan još jednim Božjim darom pošao da sniva.

Marija Dulić, Djurdjin
Dužijanica 80.

BISKUP KOKŠA GOST NA BUNARIĆU

I ove godine je svečano proslavljeno na Bunariću kod Subotice. Prema već ustaljenom redu glavno proštenje je započelo 29. kolovoza u subotu navečer, a završeno je 30. kolovoza u nedjelju poslije podne. Dragi gost na Bunariću je bio biskup subotički Matija Zvekanović i pomoćni zagrebački dr. Djuro Kokša. Oni su navečer predvodili procesiju u kojoj su svi prisutni sa svijećama kao u jednom lancu, pjevajući prenosili sveti Lik plačuće Gospe, a Misu je predvodio podružni dekan g. Blaško Dekanj.

U nedjelju ujutro prvu sv. Misu je služio o pater Hajek, franjevac. U 8 sati je bila - biskupska Misa na mađarskom jeziku koju - prikazao msgr Matija, biskup. Na toj Misi je bilo nekoliko tisuća ljudi. Nakon te Mise, u 10 sati je počela biskupska sv. Misa na hrvatskom jeziku koju je predvodio biskup dr. Djuro Kokša uz asistenciju msgr Ivana Griesera, dr. Marina Šemudvarca, Blaška Dekanja, i Bele Stantića kao i lijep broj drugih svećenika, bogoslova i sjemeništara, a ove godine posebno velikog broja ostalih vjernika iz Subotice i okolnih sela. Na početku te sv. Mise je domaći biskup Matija blagoslovio kamen temeljac za novu crkvu u Aleksandrovu. Domaći biskup je prvo upoznao vjernike sa započetom gradnjom i zamolio sve, i vjernike cijele Subotice da doprinesu velikodušno za novu crkvu. U nastavku sv. Mise g

biskup Kokša

biskup Kokša lijepo uveo vjernike u misnu, sveta slavlja, a u propovijedi veoma lijepo obradio sva ona mjesta gdje nam sv. Pismo o Mariji govori i sve to prenio na naše vrijeme. Prisutni su bili oduševljeni. Na toj Misi je moglo biti bliže deset tisuća pobožnog puka, koji je aktivno sudjelovao u svečanom slavlju. Sv. Pričesti je podjeljeno oko 4500, a svećenici su cijelo vrijeme ispo vijedali. Polako se u ovo proštenje uključuju vjernici iz Novog Sada pod vodstvom vlč. Andrije Djakovića kao i iz drugih župa.

Hodočašće Gospi na Bunarić je završeno - na Malu Gospu kada se opet okupilo puno vjernika te sv. Misom koja je počela u 10 s. zahvalili Gospi na milostima uz odluku da do godine na prvu nedjelju svibnja opet za počnu hodočastiti na ovo sveto mjesto.

Andrija Kopilović

ZAPITO SIN NANU

(Spomen Blašku Rajiću)

Zapito sin nanu
Zapito sin nanu - ljeljo
 Zašto zvona zvone
 Zašto zvona svone - ljeljo
Tako tužno zvone
Tako tužno zvone - ljeljo
 Ko da suze rone
 Ko da suze rone - ljeljo
Kroz plač zbori nana
Kroz plač zbori nana - ljeljo
 Zvona suze rone
 Zvona suze rone ljeljo
Jer u grob sad prate
Jer u grob sad prate - ljeljo
 Najdičnijeg sina
 Najdičnijeg sina - ljeljo
Bunjevačke nane
Bunjevačke nane - ljeljo

Roda našeg cviće
Roda našeg cviće - ljeljo
Blaška nam Rajića
Blaška nam Rajića - ljeljo
Dragog nam župnika
Dragog nam župnika - ljeljo
Župe svetog Roke
Župe svetog Roke - ljeljo
Nek se suze moje
Nek se suze moje - ljeljo
I moje i tvoje
I moje i tvoje - ljeljo
S plačom zvona spoje
S plačom zvona spoje - ljeljo
Da čuvaju spomen
Da čuvaju spomen - ljeljo
Njegova imena
Njegova imena - ljeljo
U beskraj vrmena
U beskraj vrmena - ljeljo

Ivan Prčić

(21.VII 1981.)

papino aktivno bolovanje

Tokom lipnja i srpnja mjeseca nad Papinim zdravljem su se veoma često nadvijali oblaci neizvjesnosti. Papino zdravlje je bilo ugroženo pojavom citomegalovirusa koji iscrpljuje, već ionako oslabljen organizam. No, i pak je kriza prevladana, valjda više vjerom i molitvom puka, nego... No, ni u tim neizvjesnim trenucima, Papa nije bio akupiran sobom i svojim zdravljem. Dramatični trenutci u kojima se našla njegova "domovina" po rođenju, kako On to sam voli reći, poslije smrti primasa Wyszinskog i uopće u svijetu, a i Crkvi, ispunjale su brigom, govorima, primanjima i ove dane bolesti. U to vrijeme Papa prima visoke prelate iz kurije radi potrebitog dogovora, kako bi se život Crkve koliko-toliko normalno odvijao i u vrijeme njegove bolesti. Prima prelate, koje šalje mjesto sebe na vjerničke skupove, kamo je sam osobno kanio doći, na pr. na 42. Euharistijski kongres u Lurdu, kamo je poslao u svoje ime crnog kardinala Bernardina Gantena. Piše i snima pozdrave vjerničkim skupovima u Rimu koji se unatoč vrelim ljetnjim danima u velikom broju skupljaju na trgu sv. Petra, kao i onima po svijetu. U to vrijeme Papa imenuje nasljednika kardinalu Wyszinskom u osobi Jozefa Glempa, biskupa Warmije. Osniva i imenuje vijeće za obitelj.

Ka potpunom ozdravljenju

Koncem srpnja počeli su liječnički izvještaji iz klinike "Gemelli" bivati sve optimističiji. Virusna zaraza je nadvladana, tako da se 5. kolovoza Papa podvrgao drugoj operaciji. Ta operacija je veoma dobro uspjela tako da je Papa već 14. kolovoza bio u Vatikanu dočekan od kurijalnih prelata i velikog mnoštva rimskog puka i turista. Pomolio se na grobu sv. Petra, "koji je svom nasljedniku za malo produžio život". Zadržavši se dva dana u Vatikanu, otišao je u svoju ljetnu rezidenciju u blizini Rima, u Castel Gandolfo na oporavak. Broj vjernika i hodočasnika dolazi sve u većem broju želeći se susresti s Papom, zato se i srijedom umjesto audijencije uvodi susret Pape i vjernika u podne pri moljenju andjeoskog pozdravljenja. Ti susreti dobivaju opet onu prvotnu intimitu. Papa govori riječi utjehe i vjere, no i riječi velikih upozorenja čovječanstvu, o ukinuću nuklearnog rata i sl. Iz svoga ljetnikovca živo prati sva zbivanja u Crkvi te u cijelom svijetu i nastoji ih kanalizirati smjerovima evandjeoske poruke.

Treća enciklika "Čovjek u radu"

čulo se večer prije da Papa sprema novu svoju encikliku, a i očekivalo se, da ovakav Papa, koji ima toliko osjećaja za socijalna i opće ljudska pitanja, ne će propustiti 90 obljetnicu čuvene enciklike Pape Leona XIII "Rerum novarum". Već 13. rujna sam je Papa u

100 GODINA VRHBOSANSKE CRKVE

Papa Leon XIII obnavlja Hijerarhiju u Bosni svojom Bulom "Ex hac Augusta" od 5. srpnja 1881. g. U Sarajevu (staroj Vrhbosni zvanoj) ustanovljena je Vrhbosanska nadbiskupija i metropolija, a područne biskupije u Banjaluci i Mostaru.

Za prvoga nadbiskupa u Sarajevo dolazi zagrebački profesor dr Josip Stadler, čovjek širokih pogleda i apostolskog duha, koji u neočekivanom kratkom vremenu gradi u Travniku dječjačko sjemenište i u Sarajevu bogosloviju, zatim katedralu Presv. Srca Isusova, kaptol, brojne crkve i crkvene institucije, ustanovljuje katolički tisak, dovodi u Bosnu Isusovce i razne družbe Sestara, a jednu i sam ustanovljuje. On je požio temelje razvitku kat. Crkve u Bosni, na kojima ona, pod vodstvom njegovih nasljednika živi, djeluje i napreduje i danas.

Kao nekadašnji pripadnici Bosne i Hercegovine, Bački Hrvati se tim više raduju ovom jubileju skupa sa braćom koji sad tamo žive i čestitaju!

A.G.

naprijed najavio ovu encikliku, a objavljena je 15. rujna 1981. g. Ponovno se potvrdilo da sve istine i vrijednosti koje kršćanstvo popovijeda od samog početka u ustima ovog Pape dobivaju poseban ukus, ukus života. U ovoj enciklici Papa prilazi problematici rada i s njime skopčanim vrijednostima ne toliko sa objektivnih znanstvenih polazišta, koja i ovom enciklikom uvelike obogaćena, nego subjektivnog stanovišta čovjeka radnika. Rad smatra kao "pravo zvanje za preobražaj svijeta u duhu služenja i ljubavi prema braći, kako bi ljudska osoba ostvarila samu sebe i pridonijela većoj humanizaciji svijeta njegovih ustrojstava" (Iz Papina govora 13. rujna 81.) Enciklika je imala veliki odjek ne samo u krugovima Crkve, kojima ova enciklika znači poziv na promjenu mišljenja i pristupa problematici rada, ali je imala i veliki odjek u svijetu osobito u slojevima radnika, za koje ova enciklika postaje veliki putokaz za preobrazbu svijeta. Posebno je značajno ono poglavlje gdje Papa govori o elementima duhovnosti rada. To je put da čovjekov rad postane pravo sudjelovanje u čašćenju Boga ne samo time da rad predstavlja usavršavanje i dovršavanje Božjeg stvaralaštva, nego i sviješću čovjeka koji taj rad upravo i tako prihvaća.

Papa se konačno vratio u Vatikan

Sredinom listopada Papa se konačno za stalno vratio u Vatikan. Pomalo se prihvaća svih svojih poslova. Uz veće mjere sigurnosti Papa ponovo održava i generalne audijencije svake srijede. U ove dane napunja se tri godine Papina služenja, pa mu tom zgodom želimo krepko zdravlje, veliku otvorenost srca nadahnućima Duha i potrebite snage da sve ono što Bog od njega želi mogne ostvariti, Bogu na slavu i na dobro Crkve i cijeloga čovječanstva.

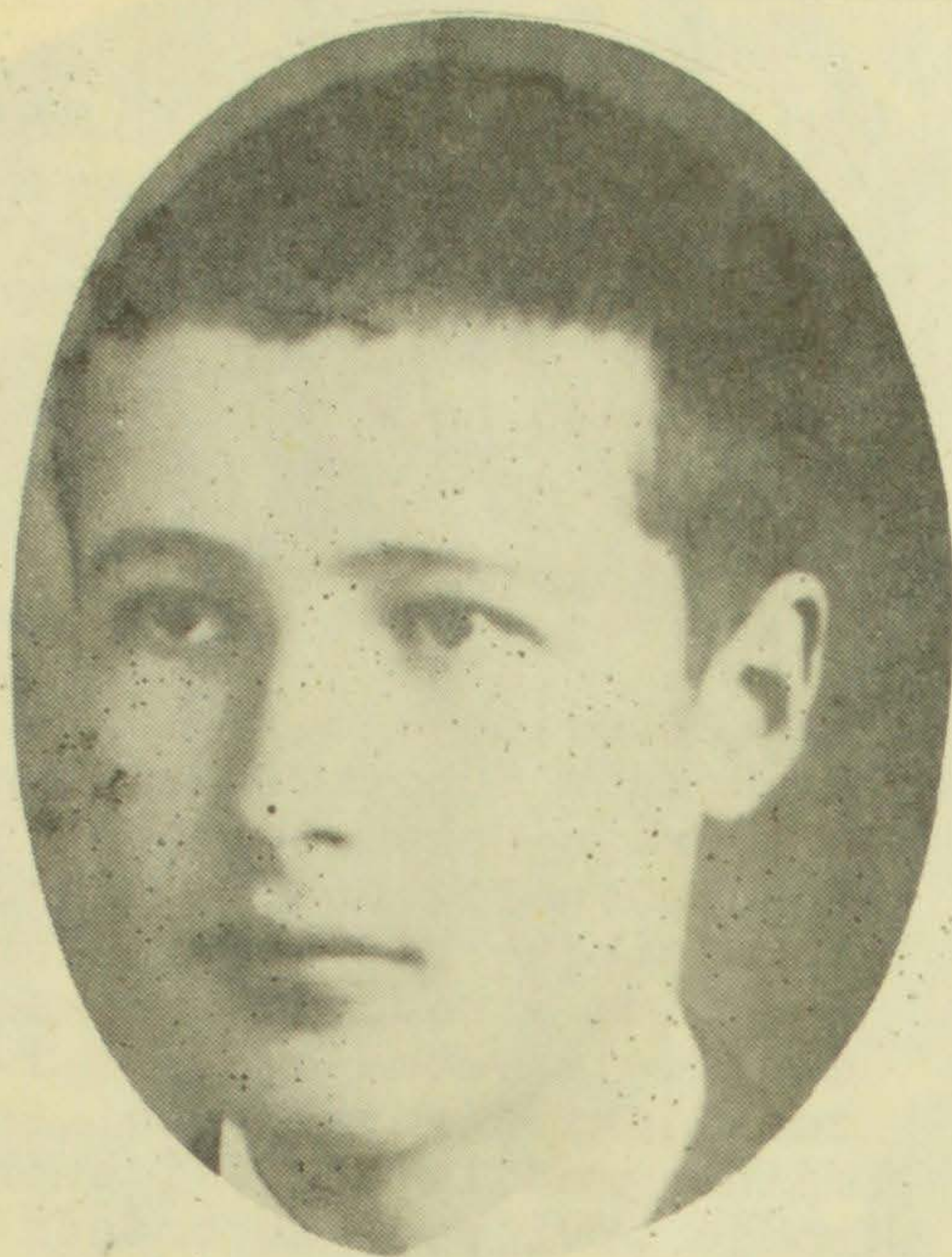
"Smrt

odnijeti

neće

nadahnuće

svako..."

U nedjelju 6. rujna 1981. g. u bač. Monoštora je nakon 40. godina održan komemorativni dan pjesnika Stipe Bešlića. Prije podnevnog programa započeo je sv. Misom u 10,30 sati, a predvodio ju je domaći sin o. Ivan Keravin, prior Karmelskog samostana u Somboru uz koncelebrante Matiju Nikolinu župnika u Vrpolju, i Marijana Djukića kapelana u mjestu. Propovjedao je o. Keravin na temu iz nedjeljnog Evandjelja s osvrtom na kršćanski život S. Bešlića. Crkva je bila dupkom puna. Zbor mladih iz Bačkog Monoštora pjevao je Birtovu misu. Poslije mise je na mjesnom groblju župnik Ivan Vizentaner uz prisutnost mještana, mještana i gostiju blagoslovio grob S. Bešlića i održao prigodni govor na temu: "Stipe, bio si žrtva". Zatim je jedan mladić recitirao njegovu pjesmu: "Što imam od života", a zbor mladih otpjevao je pjesmu "Bliže, o Bože moj".

Tom zgodom je na pjesnikovu grobu podignut spomenik s epitafom:

"I nije me briga. Smrt odnijet neće nadahnuće svako.

Ostat će bitno. To je duša.

To je vapaj tijela u visine plave.

Za vječnošću i za prostorima ljubavi i sreće."

(Iz pjesme: "Duša")

U suterenskim prostorijama župnog stana bila je uređena izložba na kojoj su izloženi pjesnikovi rukopisi i školske svjedodžbe, narodna nošnja njegove majke i ručni radovi B. Monoštora, među kojima su se osobito isticali: vezene misnice, stole, albe te najstariji kao i najnoviji vezovi i nošnje sela.

Poslijepodnevni program počeo je u 16 sati pozdravnim govorom župnika Ivana Vizentanera. Prvi referat održao je o. Ivan Keravin na temu: "Životopis mladog pjesnika". Uz obilje biografskih podataka iz osobnih sureta s pjesnikom, dao je cjelovitu sliku o životu i radu, o patnji i smrti ranog preminulog pjesnika S. Bešlića, koji se u relativno kratkom vremenu izgradio kao pjesnik, pripovjedač, novinar i nadasve kao kršćanin. Bešlić i o. Keravin bili su vršnjaci i zajedno su pohađali državnu gimnaziju u Somboru. S. Bešlić je bio sjemeništarac kod karmelićana, a I. Keravin je svakodneвно putovao iz svog sela. Zajedno pohađali su školu te su se veoma dobro poznavali. Ondašnji režim isključio je Stipu iz svih srednjih škola u Kraljevini optu-

žujući ga da je govorio protiv kralja. Za mladog pjesnika nastaju teški dani. Mogao je privatno polagati ispite s tim da mu je Ministarstvo prosvjete određivalo gimnaziju i profesore za polaganje. Ionako osjetljiv s labog zdravlja, a onda još i ovaj udarac pospješuje njegovu smrt. Umro je kad ja bio u 21. godini života.

Drugi referat, "Bibliografija radova Stipe Bešlića", održao je Marko Forgić. Predavač je uglavnom prikupio sav bibliografski materijal, kao i bibliografiju o Bešliću te njegovu djelu. Bešlić je suradjivao u priličnom broju naših časopisa i revija prije o voga rata: Krijes, Andjeo čuvar, Hrvatska revija, Hrvatski dnevnik, Hrvatska prosjeta, Hrvatska straža, Savremenik, Klasje naših ravni, Subotičke novine, Glasnik sv. Antuna itd.

U trećem referatu je Željko Augustinov, na temu "Monoštor tijekom svoje povijesti" od drevnih vremena pa do današnjih dana pokazao povijest Monoštora. Nekada su ovdje u Monoštora postojala dva muška samostana: pavlinski i cistercijski. Slomom Ugarske nakon mohačke bitke 1526. g. nestaju i obadva samostana. Kao uspomenu na negdašnje samostane selo dobiva ime "Monoštor" prema latinskom nazivu za samostan "monasterium". I zanimljivo je, naglasio je predavač, da je u ovom mjestu i prije turskih vremena nastanjen bio slavenski živalj.

Referent Ivan Sabatkai je na temu: "Rodno mjesto u književnom djelu i pjesništvo S. Bešlića" iznio utjecaj okoline na razvoj ljudske osobe, zatim zavičaj u poeziji Stipe Bešlića njegov razvojni put, zrelo do i smrt. Sabatkai je naglasio: "Bez sumnje Bešlić zauzima svoje mjesto u poeziji između dva rata. Ne samo u poeziji Bačkih Hrvata, nego nadilazi granice svoje rodne Bačke te ulazi u krug hrvatskih odnosno jugoslavenskih pjesnika svoga vremena. Nažalost veća pažnja mu nije posvećena nakon smrti, možda zbog kratkoće života, maloga opusa ili zbog naše nemarnosti".

Između referata naizmjenično se pjevalo i recitalo. Pjevao je zbor mladih iz B. Monoštora, a recitirane su Bešlićove pjesme Asiški siromah, Nemoćno raspoloženje, obećana zemlja i Sombor.

Na kraju programa predstavljen je stari šokački običaj iz B. Monoštora. Nekada su djeca na drugi dan Duhova, išla selom od kuće do kuće pjevajući pjesmu u kojoj se veličao "ban i banica" te "kralj i kraljica". Stariji bi ih nakon svršene pjesme i plesa darivali prikladnim darovima. Taj se običaj u narodu zove "Kraljice".

Ivan Sabatkai

na Bešlićovu grobu

VIJESTI

MOLITVOM I POKOROM PROTIV PSOVKE

Već je druga godina kako u Subotici na Kalvariji 15.rujna, na dan Žalosne Gospe, održava se molitveno euharistijsko slavlje kao zadovoljština protiv psovke. Sakupe se vjernici u veoma lijepom broju (oko 500 osoba) skoro pod vedrim nebom, jer je kapelića premalena i kroz tri sata mole, razmišljaju o strahoti te pošasti i daju zadovoljštinu za nju. Prošle godine je g. Andrija Kopilović i g. Lacika Szungyi, a ove godine se priključio g. Blaško Dekan, veoma uspješno vodio najprije zajedničko klanjanje, a zatim koncelebriranu sv. Misu i opet sat u klanjanju samo na drugom jeziku. Župnik Bela Stantić želi da to polako postane tradicija i da svijest o suzbijanju psovke u kršćanskim ustima polako raste kao i davanje zadovoljštine za nju.

Sudionik

STARODREVNA BISKUPIJA DOBILA BISKUPA

Starodrevna i časná kotorska biskupija konačno je dobila svoga biskupa u osobi g. dr. Marka Perića. Preuzvišeni msgr. dr. Marko Perić rođen je 14. listopada 1926. g. u Bijelom Polju u Hercegovini. Nakon završenih studija primio je Red svećeništva u Zagrebu 1952. g. Nakon što je doktorirao vršio je razne službe, a najduže je bio tajnik, kasnije generalni vikar Mostarske biskupije. Dne 29. travnja o.g. zateklo ga je imenovanje kotorskim biskupom. Konsekracija u kotorskoj katedrali je obavljena dne 26. srpnja 1981. g.

Budući da naša biskupija ima svoje odmaralište na području biskupije Kotor, tim nam je draže što je do ovog imenovanja došlo, pa u iskrenosti srca novoga biskupa i pozdravljamo i čestitamo!

A.G.

ROKO TEMUNOVIĆ (1899-1981)

Nakon relativno kratke, ali veoma teške bolesti blago je u Gospodinu preminuo Roko Temunović 9. srpnja o.g. Bio je zemljoradnik i do kraja zaljubljen u svoj poziv. Otac lo djece od kojih su dvije redovnice i jedan sin svećenik. Posebno svjetlo koje nam ostaje poslije njegove smrti, jeste njegov život pun evandjeoske mudrosti. Poput mudrih djevoja, u njegovoj posudi nikad nije ponesalo ulja. primao je sv. Sakramente svakodneвно kao kruh svagdašnji. Tu je crpio snagu. U bolesti kad mu svećenik jednom nije došao sv. Pričest, rekao je: "Zašto mi uskraćuješ tu jedinu utjehu na zemlji još ovo malo?" Također je Evandjelje i katolički tiskak bila njegova redovita hrana duše. To je je posebno nedjeljom i blagdanom popodne o čemu je veoma vodio računa. Malo je bilo na

ših seljaka da bi tako živo pratili događaje u Crkvi i našem narodu kao bač Roko. To su korišteni te mudrosti koja je formirala njegov život i koja je bila vidljiva u svakoj njegovoj riječi. Zato vjerujemo da i on uživa vječnu Gozbu kao "mudre djevice". To je naša nada i molitva.

DJENO ŠOKČIĆ

Dne 23. svibnja o.g. sahranjen je na groblju sv. Roke u Subotici časní starac Djeno Šokčić. Prije pola godine je sahranio sina Antuna, poznatog specijalistu za uho, grlo, nos. Pokojnik je bio usko povezan sa Crkvom, svećenikima i rado je darivao svoju pomoć. Svećenike je veoma cijenio i s njima dijelio zemaljski život suradjivao. Kad se na Djurdjinu gradila crkva i župni stan, dida Djeno je prvi pomogao ondašnjem upravitelju, a sada ocu biskupu Matiši Zvekanoviću. Kad se priselio u grad nastavio je još aktivnije u župi sv. Roka. Zadnji dani su mu bili otežani, jer je oslijepio. No, i to je strpljivo snosio do svoje 96. godine kad se preselio u vječnost. Pogrebne obrede je vodio sam G. biskup M. Zvekanović, a od pokojnika se oprošao dr. Marin Šemudvarac, župnik. Obredu sahrane je pored velikog broja župljana bilo prisutno i deset svećenika kao znak zahvalnosti za neumorni i nesebični rad.

Š-d-c

Ispravak

U prošlom broju "Bačkog klasja" br. 14./81 u članku "Rijeki jubilej" gdje je pisac članka nabrojio sve svećenike iz obitelji Kujundžić, omaškom je ispušteno ime još jednog veoma značajnog svećenika i kulturnog radnika i djelatnika Nikole Kujundžića, a utora pjesme t.zv. bunjevačke himne: "Kolo-igra, tamburica svira...", bajmočkog župnika. Molimo čitatelje da prihvate ovu ispriku.

U istom broju B.K. u članku "Sjemenište u Baču", također je omaškom nastala greška: mjesto "Od 1928. preselilo se to sjemenište u Bač...", treba stajati: "Od 1925. do 1928 g. sjemenište se preselilo u Bač..." Molimo da nam isprake uvažite.

STIGLI SU KALENDARI

"BAČKO KLASJE" izdaje: Bački dekanatski ured, Bačka Palanka
GLAVNI ODGOVORNI UREDNIK: Mag. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva-jedinstva 30, telefon (021) 74-423
UREDJUJE: UREDNIČKO VIJEĆE - Suradnja i dopisi šalju se na adresu odgovornog urednika, ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured isusova Uskrsnuća 24000 Subotica, Gajeva 2 telefon (024) 21-496
Naručbe i uplate slati na adresu administracije, Cijena 10 Dinara. TISAK: Štamparija "GLOBUS" Batina, V. Nazora 47. List izlazi povremeno. Tiraž 2000 primjeraka. Oslobođeno od poreza na promet, na osnovu mišljenja Pokrajinskog sekretarijata za obrazovanje, nauku i kulturu, Novi Sad br. 413-523/78 od 27. 10. 1978. godine.